

פרשת פקודי התשפ"ד

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק לח פסוק כא (פרשת פקודי)
אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן:
2. שמות רבה (וילנא) פרשה לג סימן א (פרשת תרומה)
מִשָּׁל לְמִלְךָ שֶׁהָיָה לוֹ בֵּת יְחִידָה, בָּא אֶחָד מִן הַמְּלָכִים וְנִטְלָה, בִּקְשׁ לִילֵךְ לוֹ לְאַרְצוֹ וְלִטֹּל לְאַשְׁתּוֹ. אָמַר לוֹ: בְּתִי שְׁנַתִּי לָךְ יְחִידִית הִיא, לְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה אֵינִי יָכוֹל, לוֹמַר לָךְ אֵל תִּטְלֶה אֵינִי יָכוֹל לְפִי שֶׁהִיא אֲשֶׁתְּךָ, אֵלָּא, זֹאת טוֹבָה עָשִׂה לִּי, שְׁכַל מְקוֹם שְׁאֵתָה הוֹלֵךְ קִיטוֹן אֶחָד עָשִׂה לִּי, שְׁאֲדוּר אֲצִלְכֶם, שְׁאֵינִי יָכוֹל לְהַנִּיחַ אֵת בְּתִי. כִּךָ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, נִתְּתִי לָכֶם אֵת הַתּוֹרָה, לְפָרֵשׁ הַיְמָנָה אֵינִי יָכוֹל, לוֹמַר לָכֶם אֵל תִּטְלוּהָ אֵינִי יָכוֹל, אֵלָּא בְּכָל מְקוֹם שְׁאֵתֶם הוֹלְכִים בֵּית אֶחָד עָשׂוּ לִי שְׁאֲדוּר בְּתוֹכּוֹ, שְׁנֹאֲמַר (שמות כה, ח): וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ.
3. תנא דבי אליהו רבה (איש שלום) פרשה יז
וכיון שקיבלו ישראל מלכות שמים בשמחה ואמרו, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (שמות כ"ד ז'), מיד אמר הקדוש ברוך הוא למשה, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו', וזאת התרומה וגו', ותכלת וארגמן וגו', ועורות אלים וגו', ושמן למאור וגו', אבני שהם וגו', ועשו לי מקדש וגו' (שמות/כ"ה א' עד ח'),
4. רבי אברהם בן הרמב"ם שמות פרק לח פסוק כא (פרשת פקודי)
משכן העדת. רמז ללוחות הברית; ואמרו המפרשים על היות העדת חסר (וא"ו) שהוא רמז אל זמן קיום המשכן בקירוב כלומר ארבע מאות ושמונים שנה ואמרו שבין (בנין) המשכן שעשה משה ע"ה (ובנין) המקדש שבנה שלמה ע"ה גם כן ארבע מאות ושמונים שנה בקירוב
5. חזקוני שמות פרק לח פסוק כא (פרשת פקודי)
אלה פקודי המשכן ואיזה משכן משכן העדת שלא תטעה במשכן אחר, כגון משכן קרח וכיוצא בו, אומר לך כאן שהוא משכן העדת שהלוחות שוכנות בו.
6. ר' חיים פלטיאל שמות פרק לח פסוק כא (פרשת פקודי)
(כא) פקודי המשכן. נקרא משכן ע"ש ששכינה שוכנת בתוכו.
משכן העדות. אף על גב דמשמע דלעיל לא קרי עדות רק ארון העדות הכא קאי אתרוייהו, פקודי המשכן, משכן ממש, משכן העדות, היינו משכן שעדות היה משכן תוכו.
7. רש"י שמות פרק לח פסוק כא (פרשת פקודי)
המשכן משכן - שְׁנֵי פְעָמִים, רְמַז לְמִקְדָּשׁ שְׁנַתְּמִשְׁכָּן בְּשְׁנֵי חֲרָבָנִין עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל (תנחומא):
משכן העדת - עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל שְׁוֹמֵר לָהֶם הַקֶּב"ה עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה, שֶׁהָרִי הִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם:
8. רש"י שמות פרק לא פסוק יח (פרשת כי תשא)
ויתן אל משה וגו' - אֵין מְקַדֵּם וּמְאַחֵר בְּתוֹרָה - מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה קִדְּם לְצוּוֵי מְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים הָיָה - שֶׁהָרִי בִי"ז בְּתַמוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחֹת, וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים נִתְרַצָּה הַקֶּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְלִמְחֶרֶת הִתְחִילוּ בְּגִדְבַת הַמִּשְׁכָּן וְהִקּוּם בְּאֶתֶד בְּנִיטָן (תנחומא):
9. שמות פרק כט פסוק א (פרשת תצוה)
וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדְּשׁ אֹתָם לְכַהֵן לִי לְקַח פֶּר אֶחָד בֶּן־בְּקָר וְאֵילִם שְׁנַיִם תְּמִימִם:
10. רש"י שמות פרק כט פסוק א (פרשת תצוה)
פר אחד - לְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה שֶׁהוּא פֶר:

11. רש"י שמות פרק כה פסוק ה (פרשת תרומה)

ועצי שטים - מאין היו להם^ל במדבר, פירש רבי תנחומא יעקב אבינו צפה ברוח הקודש, שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם, כשיצאו ממצרים:

12. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת פקודי סימן ב

וְלָמָּה מִשְׁכַּן מִשְׁכַּן שְׁנַי פְּעָמִים. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ עֲתִיד לְהִתְמַשְׁכַּן שְׁנַי פְּעָמִים, תָּרַבֵּן רֵאשׁוֹן וְתָרַבֵּן שְׁנִי. וּלְפִיכֹף אָמַר, מִשְׁכַּן שְׁנַי פְּעָמִים. דָּבָר אַחֵר, מִשְׁכַּן הָעֵדוּת לְכָל הָאָמוֹת שְׁנִיתְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה. פִּיצַד, כְּשֶׁעָשׂוּ אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, עָמַד מֹשֶׁה וְלָמַד עֲלֵיהֶם סִגְוֵרִיָּא, עַד שְׁנִיתְרַצָּה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר מֹשֶׁה, רַבּוֹנוּ נָשָׁל עוֹלָם, וּמִי מוֹדִיעַ לָאָמוֹת שְׁנִיתְרַצָּיָתָא. אָמַר לוֹ: לָךְ אָמַר לָהֶם, וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שמות כ"ה:ח). לָכֵן כְּתִיב מִשְׁכַּן הָעֵדוּת, שֶׁהַמִּשְׁכַּן מֵעַד שֶׁהִשְׁכִּינָה בְּיִשְׂרָאֵל.

13. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת תרומה סימן ח

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שמות כ"ה:ח). אִימָתִי נֶאֱמָרָה לְמֹשֶׁה הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת שֶׁל מִשְׁכַּן, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עֲצֻמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁפְּרָשַׁת הַמִּשְׁכַּן קוֹדְמָת לְמַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלוֹם: אֵין מִקְדָּם וּמֵאַחֵר בַּתּוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר: נָעוּ מִעֲגֻלְתֵּיהָ לֹא תִדַע (משלי ה':ו'), מְטִלְטְלוֹת הֵן שְׁבִילֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה וּפְרָשִׁיּוֹתֶיהָ. הֲנִי, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ. מִנֵּינָן? שְׁכֵן עֲלָה מֹשֶׁה בְּשִׁשָּׁה בְּסִינַי, וְעָשָׂה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וְעוֹד עָשָׂה אַרְבָּעִים, וְעוֹד עָשָׂה אַרְבָּעִים, הֲרִי מֵאָה וְעֶשְׂרִים. וְאַתָּה מוֹצֵא, שְׁבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים נִתְכַּפֵּר לָהֶם, וְבוֹ בְּיוֹם אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם, כְּדִי שֶׁיִּדְעוּ כָּל הָאָמוֹת שְׁנִיתְכַּפֵּר לָהֶם עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה. וְלָכֵן נִקְרָא מִשְׁכַּן הָעֵדוּת (שמות ל"ח:ט), שֶׁהוּא עֵדוּת לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹכֵן בְּמִקְדָּשְׁכֶם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִבֵּא זֶהָב שֶׁבְּמִשְׁכַּן וַיִּכַּפֵּר עַל זֶהָב שֶׁנַּעֲשָׂה בּוֹ אֶת הָעֶגְלָה, שֶׁכְּתוּב בּוֹ: וַיִּתְּפַרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב וְגו' (שמות ל"ב:ג). וְלָכֵן מִתְּכַפְּרִין בְּזָהָב, וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּי אֶעֱלֶה אֲרָכָה לָךְ וּמִמְכּוֹתֶיךָ אֲרָפְאֶךָ (ירמיהו ל':יז).

14. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת כי תשא סימן כ

(כ) [לב, ז] וידבר ה' אל משה לך רד, ויאמר ה' אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם וגו' כך פתח רבי תנחומא בר' אבא נשיאים ורוח וגשם אין איש מִתְהַלֵּל בְּמַתְת־שֶׁקֶר (משלי כה), ואומר (שם/משלי כ"ה) בְּאֲרָךְ אִפְתָּה קֶצֶין מִי שֶׁאִמַר לִיתֵן מִתְנָה לְחַבִּירוֹ וְאִינוֹ נוֹתְנָה דוּמָה לְנִשְׂיָאִים וְרוּחַ וְגִשְׁמִים אֵין אֱלוֹ דוֹר הַמִּדְבָּר שְׁנֵאמַר (שמות יט) וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם יַחְדוֹ וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע וְעַבְדוּ עַל הַכֹּל וְעָשׂוּ אֶת הָעֶגְלָה, כִּיּוֹן שֶׁרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּךְ אָמַר לְמֹשֶׁה לָךְ רַד כִּי שַׁחַת אֵין שַׁחַת אֱלֹא קִלְקוּל מַעֲשִׂים שְׁנֵאמַר (דברים לב) שַׁחַת לוֹ לֹא בְּנִיו מוֹמֵם, וְלֹא עֶגְלָה בְּלַבַּד עָשׂוּ אֱלֹא ג"ע = גִּילּוֹי עֲרִיּוֹת = וּשְׁפִיכוֹת דְּמִים = שְׁנֵאמַר וַיִּשָׁב הָעָם לֶאֱכֹל וּשְׁתוּ וַיִּקְוּמוּ לְצַחֵק וְאֵין צַחֵק אֱלֹא ג"ע = גִּילּוֹי עֲרִיּוֹת = שְׁנֵאמַר (בראשית לט) בֹּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי וְגו', שְׁפִיכוֹת דְּמִים דְּכִתִּיב (שְׁמוּאֵל ב' ב) יִקְוּמוּ הַנְּעָרִים וַיִּשְׁחָקוּ, וְאֵין לָךְ גְּדוּל מִן חוּר שְׁנֵהָרַג, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִזְעַף מֹשֶׁה עַל שֶׁדִּבֶּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִשׁוֹת כְּנַגְדּוֹ...

15. שמות רבה (וילנא) פרשה נא סימן ח (פרשת פקודי)

חורב למה שבו נתנה התורה שנקראת חרב שנאמר (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם, והיה משה בסיני מקבל את התורה הלכו אצל אהרן ואמרו לו (שמות לב) עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו, אמר להם אהרן אתמול אמרתם כל אשר דבר ה' נעשה ועתה אתם אומרים קום עשה לנו אלהים, ראה שהרגו לחור ונתיירא אמר להם פרקו נזמי הזהב מיד ויתפרקו והיו כל העם נותנין לו עד שאמר להם דייכם, וכן משה הוכיחן (דברים א) ולכן וחצרות ודי זהב,

16. שמות פרק לב (פרשת כי תשא)

(א) וַיִּרְא הַעָם כִּי־בָשַׁשׁ מֹשֶׁה לָרְדֹת מִוַּהֲקֵהוּ וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם | עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זָהוּ מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה־הָיָה לוֹ: .... (ז) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵּדָבָר לֵדָבָר כִּי שָׁחַת עַמּוֹךְ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ח) סָרוּ מִהֵר מִוַּהֲדָרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתֶם עֲשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסֹּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּהוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ט) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁי־עַרְף הוּא: (י) וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וַיִּסְרֹ־אֶפִי בָהֶם וְאָכַלְתֶּם וְאַעֲשֶׂה אוֹתָם לְגוֹי גָדוֹל: ... (יד) וַיִּבְחָשׁ ה' עַל־הָרֵעָה אֲשֶׁר דִּבַּר לַעֲשׂוֹת לַעֲמוֹ: פ ... (לא) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל־ה' וַיֹּאמֶר אֲנִי חָטָא הָעָם הַזֶּה חָטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהִי זָהָב: (לב) וְעַתָּה אִם־תִּשְׂא חַטָּאתָם וְאִם־אֵין מִחְנֵי נָא מִסְפָּרֶךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ: (לג) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא־לִי אֶמְחִנוּ מִסְפָּרִי: (לד) וְעַתָּה לָדַד נָתַח אֶת־הָעָם אֶל אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה מִלֶּאכֶי יֵלֶךְ לִפְנֵיךָ וּבְנֵיהֶם פָּקְדֵי וּפְקֻדָּתֵי עֲלֵהֶם חַטָּאתָם: (לה) וַיִּזְף ה' אֶת־הָעָם עַל אֲשֶׁר עֲשׂוּ אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר עֲשָׂה אַהֲרֹן: ס

17. שמות רבה (וילנא) פרשה כז סימן ט (פרשת יתרו)

...כך פשוטגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, לא הניח אמה שלא הרתיק עליה ולא קבלו עליהם לשמרה, וכשבא אצל ישראל אמרו (שמות כ"ד:ז'): כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, לכך בדין הוא ששתשמעו, הוי: שמעו דבר ה' בית יעקב, ואם לאו תענשו בערבות, הוי: בני אם ערבת לרעה. דבר אחר, שמעו דבר ה', משל למלך שאמר לעבדיו שמרו לי ב' פוסות הללו והיה דיאטריטא, אמר לו הוי זהיר בהם, עד שהוא נכנס לפלטיין הנה עגל אחד שרוי על פתח הפלטיין, נגח העבד ונשבר אחד מהם, והנה העבד עומד ומרתית לפני המלך, אמר לו למה מרתית, אמר שנגנתי עגל ונשבר אחד משני הפוסות. אמר לו המלך אם פן דע והזהר בשני. כך אמר הקדוש ברוך הוא שני פוסות מזגתם בסיני, נעשה ונשמע, שברתם נעשה עשייתם לפני עגל, הזהרו בנשמע, הוי: שמעו דבר ה' בית יעקב.

18. ספר ישרש יעקב ערך "שם" - הרב יעקב צבי יאליש קרי: יוליס 1777-1825

שמע במלכות כמו שכתבתי לעיל, שמע גימטריא משכן, וגימטריא מנצפ"ך סוד ה' גבורות וה' חסדים, ה' הויות גימטריא ק"ל, פ"ר ק"ל גימטריא שמע, והיא נקרא שבת מגדול עוז כמו שכתבתי לעיל, שמע ראשי תיבות 'שבת' 'מגדול' 'עוז':

19. ספר מחשף הלבן פרשת פקודי ר' יעקב אבוחצירא 1806-1880

אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הפהן. אפשר לרמז על פי מה שפתבנו במקום אחר דמשכן גימטריא שמע, וכפל משכן משכן לרמז על קריאת שמע דקורין אותה אחת בערב ואחת בבקר

20. השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם מצות עשה א

הוּו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום הנה נתבאר לך שאנכי מכלל תרי"ג מצות והיא מצוה באמונה כמו שביארנו: אמר הכותב האמונה הזאת בדבור הזה לא נפלאה היא ולא רחוקה היא וכן בדברי רבותינו ז"ל מפורש שהוא קבלת מלכותו יתע' והיא אמונת האלהות.

21. שמות פרק כ פסוק ב - ד (פרשת יתרו)

(ב - ג) אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם מִבֵּית עַבְדִּים לֹא־יְהִיגָה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פְּנֵי: (ד) לֹא־תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאֶרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לְאֶרֶץ:

22. דברים פרק ו פסוק ד (פרשת ואתחנן)

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

23. דברים פרק ו פסוק ג (פרשת ואתחנן)

ושמעת ישראל תרגום אונקלוס ותקביל ישראל